Prima instanță: Judecătoria Orhei (sediul Central) (jud. Veaceslav Caragia)
Dosarul nr. 21r-1931/23
1-23054185-02-21r-20072023

D E C I Z I E

21 martie 2024 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău,
în componența:
Președintele ședinței de judecată Silvia Cecan
Judecătorii Liubovi Brînza și Ecaterina Palanciuc

examinînd în ordine de recurs*, fără participarea părţilor*, recursul declarat de către Penitenciarul nr.18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 21 iunie 2023, prin care a fost admisă cererea avocatului Roman Medeleanu în interesele condamnatului ***** privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în temeiul art. 92 Codul penal.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.04.2023 – 21.06.2023;

Instanța de recurs: 20.07.2023;12.01.2024 – 21.03.2024;

Procedura de comunicarea părților la proces a fost legal respectată.

Asupra recursul declarat de către Penitenciarul nr.18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 21 iunie 2023, în baza materialelor din dosar și a argumentelor prezentate, Colegiul penal –

c o n s t a t ă :

În data de 12 aprilie 2023, avocatul Roman Medeleanu în interesele condamnatului ***** *****, deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, a depus cererea privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, conform art.92 Cod Penal.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 21.06.2023, s-a admis cererea avocatului înaintată în interesul condamnatului ***** *****, a.n.*****, originar și domiciliat s***** r-l Sîngerei, privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, conform art.92 Cod Penal. S-a înlocuit partea rămasă neexecutată cu închisoare din pedeapsa stabilită condamnatului ***** *****, prin aplicarea prevederilor art.92 Cod penal, cu o pedeapsă mai blândă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, pe o durată de 240 (două sute patruzeci) ore.

S-a liberat, condamnatul ***** ***** de pedeapsa rămasă neexecutată cu închisoare de 2 ani 1 lună 26 zile, stabilită *prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 01.11.2021, prin care s-a admis demersul administrației Instituției Penitenciare nr. 18 Brănești, în temeiul art. 84 alin. (4) din Codul penal, pentru concurs*

*de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite, prin Decizia Curții de Apel Bălți din 29.10.2020, sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 22.02.2021, sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, s-a stabilit definitiv, lui ***** *****, născut la *****, IDNP: *****, pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, calculând începutul termenului de executare a pedepsei din data de 29.10.2020,* înainte de termenul rămas neexecutat, imediat din momentul prezentării încheierii, din instituția penitenciară, unde ultimul se deține, ***** ***** v-a semna un angajament prin care se obligă să se prezinte, în termen de 5 zile de la momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, la organul de probațiune în a cărui rază teritorială î-şi are domiciliul său, în vederea executării pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității.

S-a obligat condamnatul ***** ***** conform art. 90 alin. (6) Cod penal: - să nu-şi schimbe domiciliul şi/sau reşedinţa fără consimțământul organului competent.

S-a pus în sarcina Biroului de probațiune de la domiciliul condamnatului, asigurarea executării prezentei încheieri.

În data de 26 iunie 2023, nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, Penitenciarul nr. 18 Brănești, a declarat în termen recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea avocatului să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

Participanții la proces, au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Chișinău, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării citării participanților la proces, instanța conform art.447 alin.(1) Codul de procedură penală a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

Verificînd temeinicia şi legalitatea încheierii contestate, analizând și apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale și prevederile legale

pertinente, Colegiul penal consideră că, recursul declarat este fondat şi pasibil de a fi admis, cu casarea încheierii și remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

În conformitate cu art. 441 alin. (2) din Codul de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art.444, însă ea este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situația părții în favoarea căreia s-a declarat recurs.

În conformitate cu art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

În conformitate art.449 alin.(1) pct.2) lit.d), alin.(2) – alin.(3) din Codul de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.

Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.

Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.

Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzați în materie penală îndreptate împotriva sa.

Art.7 din Codul de procedură penală, indică că, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

În orice societate democratică, protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului. Conform art. 20 al Constituției Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectiva din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile si interesele acesteia au fost violate.

Art. 1 Codul de procedură penală, stipulează că, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Penală, având drept scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor

cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

În acest context, Colegiul penal reține că, încheierea contestată este bazată pe o apreciere superficială, unilaterală și neobiectivă a circumstanțelor cauzei, fără a da o apreciere obiectivă probelor și, prin urmare concluzia instanței este în contradicție cu circumstanțele cauzei.

În conformitate cu art. 469 alin. (1) pct. 2) Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal).

În conformitate cu art.471 alin.(1) Codul de procedură penală, chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 din Codul de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)–9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

Iar, în conformitate cu art.471 alin.(2) Codul de procedură penală, temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)–7), 11), 12), 14)-16) și 18) poate servi și cererea condamnatului. Referitor la chestiunile prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2), condamnatul înaintează cererea în instanța de judecată doar dacă a fost refuzat în condițiile art.266 alin.(3) din Codul de executare. Pentru aplicarea temeiului prevăzut la art.469 alin.(1) pct.14) poate declara demers și procurorul. Chestiunea specificată la art.469 alin.(1) pct.14) se va soluționa cu solicitarea dosarului (sau, după caz, a dosarelor) penal în a cărui bază persoana a fost condamnată.

Totodată, în temeiul prevederilor art.471 alin.(8) Codul de procedură penală, examinarea cauzei începe cu raportul reprezentantului organului care a depus demers sau cu explicația persoanei care a depus cerere, apoi se cercetează materialele prezentate, se ascultă explicațiile persoanelor prezente la ședință, opinia procurorului sau, după caz, a reprezentantului organului care pune în executare pedeapsa, după care instanța adoptă o încheiere.

Conform art. 92 Codul penal, în privința persoanelor care execută pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave şi grave, instanța de judecată, ținând cont de comportarea lor în timpul executării pedepsei, poate pronunța

o încheiere cu privire la înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă. Totodată, persoana poate fi liberată, în întregime sau parțial, de la pedeapsa complementară. Înlocuirea părții neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blândă poate fi aplicată numai după ce condamnatul a executat efectiv cel puțin o treime din termenul de pedeapsă pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă și jumătate din termenul de pedeapsă pentru o infracțiune gravă. La înlocuirea părții neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blândă, instanța de judecată poate alege orice pedeapsă mai blândă, din cele specificate la art.62, în limitele prevăzute pentru fiecare categorie de pedepse.

La înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, instanţa de judecată îl poate obliga pe condamnat să îndeplinească obligaţiile prevăzute la art.90 alin.(6) în termenul de pedeapsă, la care a fost condamnat, rămas neexecutat.

În conformitate cu prevederile pct. 2) al Hotărârii Plenului CSJ din 14.11.2008 „Cu privire la practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal”, liberarea condiționată înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se aplică dacă condamnatul a executat efectiv partea prevăzută de lege din termenul de pedeapsă stabilit prin sentință. Sub noțiunea de executare efectivă se înțelege perioada de aflare în închisoare, inclusiv termenul de menținere în arest preventiv a condamnatului. În cazul în care, pe parcursul executării pedepsei, printr-un act de amnistie ori grațiere, condamnatului i s-a redus o parte din pedeapsă, termenul redus se consideră ca termen de pedeapsă executată efectiv și se include în termenul care oferă dreptul la liberare condiționată înainte de termen.

Prin prisma prevederilor art.238 şi 265 Codul de executare, în termenul de pedeapsă a închisorii executată efectiv se include, după caz, şi termenul calculat în rezultatul compensării privilegiate a zilelor de muncă, calcul efectuat lunar şi aprobat prin ordin de șeful penitenciarului.

Pct. 6) al Hotărârii Plenului CSJ din 14.11.2008, înlocuirea pedepsei închisorii cu o pedeapsă mai blândă poate avea loc indiferent dacă este sau nu reparată dauna cauzată prin infracțiune.

Concomitent în conformitate cu pct. 7) al Hotărârii Plenului CSJ din 14.11.2008, în cazul înlocuirii pedepsei închisorii (exclusiv numai a acestei pedepse) cu muncă neremunerată în folosul comunității ori cu amendă, instanța pune în discuție una din aceste pedepse mai blânde, având în vedere acordul condamnatului, opinie care are importanță la admiterea ori respingerea demersului respectiv, ținându-se seama de faptul că, condamnatul a demonstrat un comportament pozitiv pe parcursul executării efective a nu mai puțin de 1/3 din termen.

Conform art. 266 alin.(1) şi (3) din Codul de executare, în cazul în care condamnatul întrunește condițiile prevăzute în art.91 şi 92 din Codul penal, administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, adoptă, în termen de o lună, o hotărâre privind propunerea pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen

sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă sau privind refuzul în acest sens. În cazul în care administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, refuză să propună liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blindă, condamnatul poate înainta un demers pentru liberare sau înlocuire nemijlocit în instanța de judecată.

Conform art. 267 Cod de Executare, la demersul pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt invocate şi, după caz, calculul zilelor conform compensării privilegiate a zilelor de muncă. Demersul se judecă în condiţiile Codului de procedură penală.

În cazul în care instanţa de judecată respinge demersul pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, depunerea repetată a demersului poate avea loc după înlăturarea motivelor de fapt şi/sau de drept invocate de instanţă la respingerea demersului, dar nu mai devreme de 6 luni de la data rămînerii definitive a hotărîrii. În cazul refuzului liberării condiţionate a condamnatului la detenţiune pe viaţă, adresarea repetată a demersului poate avea loc nu mai devreme decît peste 3 ani de la data adoptării hotărîrii de refuz a instanţei.

Din materialele cauzei rezultă că, prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 14.04.2019, procesul penal privind săvârșirea de către ***** ***** a infracțiunii prevăzute de art. 174 alin. (1) Cod penal, s-a încetat pe motiv că acesta la data comiterii faptei nu a atins vîrsta pentru tragere la răspundere penală. ***** ***** se achită de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 29.10.2020, s-a casat sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 14.04.2019, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: ***** ***** se recunoaște vinovat și condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. b), art. 172 alin. (2) lt. b) Cod penal, și în baza acestor legi i se aplică pedeapsă, după cum urmează: - în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3), 79 Cod penal – 4 (patru) ani închisoare; - în baza art. 172 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3), 79 Cod penal – 4 (patru) ani închisoare. În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i se stabilește definitiv pedeapsă sub formă de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de

tip semiînchis. Termenul pedepsei lui ***** ***** se calculează din 29.10.2020, cu luarea acestuia sub gardă din sala de ședință.

Conform procesului-verbal de reținere, ***** ***** a fost reținut la data de 29.10.2020, ora 13:20.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20.04.2021, s-a respins ca inadmisibile recursurile ordinare declarate, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29.10.2020, în cauza penală în privința lui ***** *****.

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 22.02.2021, ***** se recunoaște vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.2 lit.b) CP, i se stabilește pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 01.11.2021, s-a admis demersul administrației Instituției Penitenciare nr. 18 Brănești. În temeiul art. 84 alin. (4) din Codul penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite, prin Decizia Curții de Apel Bălți din 29.10.2020, sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 22.02.2021, sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, se stabilește definitiv, lui ***** *****, născut la *****, IDNP: *****, pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de 5 (cinci) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, calculând începutul termenului de executare a pedepsei din data de 29.10.2020.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din data de 28 februarie 2023 s-a admis cererea depusă de avocatul Roman Medeleanu, în interesele condamnatului ***** *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. S-a constatat faptul că, condamnatul ***** *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 29.10.2020 până în prezent, 28.02.2023, pe o perioada totală de 852 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, se reduce pedeapsa condamnatului ***** *****, născut la *****, cu 255 (două sute cincizeci și cinci) zile, pentru perioada de 852 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr.11 Bălți și în Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO. În privința perioadei de 2 (două) zile, calculate în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, din perioada de 852 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10, se acordă,

cu titlu de compensare condamnatului ***** *****, născut la *****, suma de bani în mărime de 100 (o sută) lei, adică, câte o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM.

Ulterior prin încheierea judecătoriei Orhei sediul central din data de 15 martie 2023, s-a admis plângerea condamnatului ***** ***** ***** a.n.*****, originar și domiciliat s***** r-l Sîngerei, privind anularea sancțiunii disciplinare din data de 26.12.2022 ca fiind înaintată întemeiată. S-a anulat decizia cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare emise față de deținutul ***** ***** *****, din data de 26.12.2022, de către Directorul al Penitenciarului nr.18 Brănești, comisar principal de justiție Eugeniu Savca, ca fiind ilegală.

Totodată, instanța de fond a constatat, că cererea condamnatului ***** ***** privind posibilitatea aplicării prevederilor art.92 CP, a fost examinată de comisia penitenciarului nr.18 Brănești la data de 03.04.2023, care în urma examinării comisia a hotărît, că se refuză înaintarea demersului în instanța de judecată privind posibilitatea aplicării prevederilor 92 Cod Penal pe motivul sancțiunii active.

Conform informaţiei prezentate de către administraţia Penitenciarului nr. 18-Brănești, și anume din raportul de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului, condamnatul ***** *****, a executat 5 programe și 4 programe – neexecutate. Începutul termenului executării pedepsei este data de 29.10.2020, iar sfîrșitul termenului – 16.08.2025 (cu includerea a 255 zile reduse pe condiții).

În baza certificatului cu privire la existența prejudiciului cauzat prin infracțiune și achitările efectuate pentru recuperarea acestuia ***** nu dispune de titluri executorii și nu dispune de prejudiciu cauzat conform hotărîrii instanței de judecată. Conform calculelor efectuate, către data emiterii prezentei încheieri (adică data de 21 iunie 2023), condamnatul ***** ***** a executat 3 ani 4 luni 4 zile pedeapsa cu închisoare, și partea neexecutată a pedepsei cu închisoare rămîne – 2 ani 1 lună 26 zile.

Astfel, avocatul Medeleanu Roman în interesele condamantului ***** condamnatul, s-a adresat cu o cerere către Comisia Penitenciarului nr. 18 Brănești, în vederea înaintării unui demers în instanţa de judecată pentru aplicarea prevederilor art. 92 CP, Comisia penitenciarului a decis în data de 03.04.2023 a respins cererea condamnatului, pe motivul sancțiunii active.

Raportând normele enunțate la circumstanțele cauzei, Colegiul penal atestă că, instanța de fond prematur a ajuns la concluzia privind admiterea cererii condamnatului ***** cu privire la aplicabilitatea prevederilor art. 92 Cod penal, înlocuind părții neexecutate din pedeapsă cu una mai blândă și anume sub formă de muncă neremunerată

în folosul comunității pe o durată de 240 ore, devreme ce în privința condamnatului ***** ***** ***** există o sancțiune disciplinare din data de 26.12.2022, nestînse.

La acest capitol, Colegiul penal reține că, nu este definitivă încheierea judecătoriei Orhei sediul Central din data de 15 martie 2023, prin care s-a admis plângerea condamnatului ***** ***** ***** a.n.*****, originar și domiciliat s***** r-l Sîngerei, privind anularea sancțiunii disciplinare din data de 26.12.2022 ca fiind înaintată întemeiată, fiind anulată decizia cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare emise față de deținutul ***** ***** *****, din data de 26.12.2022, de către Directorul al Penitenciarului nr.18 Brănești, comisar principal de justiție Eugeniu Savca, ca fiind ilegală.

În acest context, Colegiul penal relevă că, instanța de fond neîntemeiat a respins argumentul reprezentatului penitenciarului nr.18 Brănești, precum că nu-i definitivă încheierea din data de 15.03.2023, care se află pe rol la Curtea de Apel Chișinău. Însuși din încheierea contestată rezultă că, instanța de fond confirmă faptul că, încheierea este contestată, iar cauza se află pe rol spre examinare la Curtea de Apel Chișinău, nefiind examinată la momentul emiterii încheierii.

Totodată, Colegiul penal reține că, liberarea condiționată înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se aplică dacă condamnatul a executat efectiv partea prevăzută de lege din termenul de pedeapsă stabilit prin sentință. Sub noțiunea de executare efectivă se înțelege perioada de aflare în închisoare, inclusiv termenul de menținere în arest preventiv a condamnatului. În cazul în care, pe parcursul executării pedepsei, printr-un act de amnistie ori grațiere, condamnatului i s-a redus o parte din pedeapsă, termenul redus se consideră ca termen de pedeapsă executat efectiv şi se include în termenul care oferă dreptul la liberare condiționată înainte de termen.

Înlocuirea pedepsei închisorii cu o pedeapsă mai blândă poate avea loc indiferent dacă este sau nu reparată dauna cauzată prin infracțiune, iar în cazul înlocuirii pedepsei închisorii (exclusiv numai a acestei pedepse) cu muncă neremunerată în folosul comunității ori cu amendă, instanța pune în discuție una din aceste pedepse mai blânde, având în vedere acordul condamnatului, opinie care are importantă la admiterea ori respingerea demersului respectiv.

Reieșind din materialele dosarului personal, Colegiul penal atestă că, în data de 03.04.2023, în cadrul Comisiei Penitenciarului nr. 18 –Brănești a fost supusă examinării cererea depusă de condamnatul ***** ***** ***** privind posibilitatea înlocuirii pedepsei cu una mai blândă, conform art.92 Codul penal şi art.266 Codul de executare.

Prin extrasul procesului-verbal nr. 7 al Comisiei Penitenciarului nr. 18 – Brănești din 03.04.2023 s-a refuzat cererea depusă de către condamnatul ***** ***** *****

privind înaintarea materialelor în instanța de judecată din motviul existenței sancțiunii active (f.d.21).

Conform raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei si despre comportamentul condamnatului în cadrul Comisiei abilitate din cadrul Penitenciarului nr. 18 – Brănești din 03.04.2023 condamnatul ***** ***** ***** are un comportament negativ (f.d.16).

În același context, Colegiul penal, luând în considerare circumstanțele şi împrejurările comiterii faptelor pentru care a fost condamnat, motivele şi scopul urmărit de către condamnat, în corelație cu perioada real executată, notează asupra faptului că, condamnatul ***** ***** ***** nu poate beneficia de aplicarea prevederilor art.92 Codul penal.

La fel, instanța de recurs menționează că, înlocuirea lui ***** ***** ***** a părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, ar fi neîntemeiată, astfel încât într-o asemenea situație continuarea executării pedepsei cu închisoarea se justifică totalmente or, corectarea condamnatului şi atingerea scopului pedepsei penale, prevăzută la art. 61 Codul penal, pot fi obținute numai în condițiile executării depline de către ultimul a pedepsei închisorii stabilite prin sentința condamnare.

Din textul normelor relevate supra, se denotă posibilitatea înlocuirii părții neexecutate de pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, în cazul în care instanța va ajunge la concluzia că, condamnatul s-a corijat şi nu necesită executarea în continuare a acesteia, concluzii care urmează a fi trase în baza studierii depline şi obiective a unui şir de date referitoare la persoana condamnatului.

Prin urmare, apreciind circumstanțele stabilite pe parcursul examinării cauzei, raportate la împrejurările comiterii faptei, motivele şi scopul urmărit de către condamnat, în corelație cu comportamentul acestuia pe parcursul executării pedepsei, atitudinea lui față de faptă şi pedeapsă, perioada real executată, Colegiul penal conchide că, prima instanță prematur a ajuns la concluzia că, demersul condamnatului ***** ***** ***** este întemeiat, și menționează că, la moment motivele invocate în demers nu sunt relevante şi convingătoare, iar înlocuirea părții neexecutate de pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă a condamnatului este prematură și contrară scopului pedepsei penale, ceea ce impune inaplicabilitatea prevederilor art. 92 Codul penal, iar continuarea executării pedepsei cu închisoarea se justifică totalmente.

Pertinentă speței urmează a fi reținută și Recomandarea nr. R (89) 12 a Comitetului de Miniştri către Statele membre cu privire la educație în penitenciare, potrivit căreia, educația în penitenciar ajută la umanizarea penitenciarelor şi este un mijloc important de facilitare a întoarcerii deținutului în societate, pregătit atât din punct de vedere moral cât şi din punct de vedere educațional.

În corespundere cu practica CtEDO, contradictorialitatea procesului presupune posibilitatea părților în proces, civil sau penal, de a lua cunoștință cu toate probele sau observațiile, anexate la dosar și a le comenta (*Cauza Morel, §27*); iar în procesele judiciare, unde se ciocnesc interesele private opuse, egalitatea părților presupune că fiecare parte trebuie să aibă posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cazul, inclusiv probele, în condiții în care nici una din părți nu are o prioritate vădită (*Cazul Dombo Beheer B.V., §33*).

În contextul celor relevate, Colegiul penal reține, că încheierea contestată este bazată pe o apreciere superficială, unilaterală și neobiectivă a circumstanțelor cauzei, fără a da o apreciere obiectivă probelor și, prin urmare concluzia instanței este neîntemeiată, or instanța de fond urma să verifice și să statueze asupra tuturor cerințelor de fapt invocate, dar și să le supună cercetării prin prisma circumstanțelor cauzei, având în vedere normele de drept aplicabile la caz, pronunțându-se asupra acestora prin actul procesual adoptat.

Cele indicate echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei, ceea ce reprezintă o neglijare a principiului contradictorialității, egalității și disponibilității părților în drepturile procesuale.

În acest sens, instanța de recurs conchide că, eroarea admisă de către instanța de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii integral, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise.

În acest context, instanța deși era obligată să examineze şi să se expună asupra fiecărui motiv, argument, aspect de încălcare a prevederilor legale, invocate în acest sens în cererea înaintată, potrivit acestor prevederi legislatorul a prevăzut expres rolul activ pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza *Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06*, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs”. Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (*c.f. Hirvisaariv. Finland, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001*).

CEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părțile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanței” obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor părților, cu excepția

cazului în care se apreciază relevanța acestora şi fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, citată anterior, p. 19-20, pct. 59 şi 61*). Curtea evidențiază că trebuie să se țină seama de relevanța şi incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei (*Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr. 40490/98, CEDO 2001-IX; şi Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006*).

Mai mult, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care instanța o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea şi în ce privește cererile pe care le-a respins. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Lipsa unei motivări adecvate cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească afectează grav respectarea garanțiilor procedurale a părților la un proces echitabil. În același timp se precizează că, obligația instanței de a-şi motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov şi alţii c. Rusiei (2007) §85*).

Colegiul penal consideră că, argumentele invocate de participanții la proces sunt importante pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns concret în hotărâre. Pe când abținerea instanței ierarhic inferioare de furnizarea unui răspuns explicit la un şir de argumente invocate, constituie o încălcare a art. 6 alin. (1) CEDO, deoarece participanților nu le-a fost acordată posibilitatea de a şti dacă aceste argumente au fost neglijate sau respinse, şi în ultimul caz, cauzele acestei respingeri.

Prin urmare, instanța de judecată este obligată să se pronunțe asupra tuturor argumentelor invocate de participanții la proces. Nepronunţarea instanței asupra acestor argumente echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, iar decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei, întrucât asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs, care nu este în drept de a da o nouă apreciere probelor din dosar şi în instanța de recurs nu poate fi admisă cerința părții de a administra noi probe.

Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reieșind din faptul că

erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

În acest concurs de împrejurări, instanța de recurs consideră că nu se poate dispune posibilitatea examinării soluției hotărârii contestate, deoarece în lipsa indicării tuturor motivelor de fapt şi de drept care au format convingerea instanțelor, Colegiul penal nu are criterii de apreciere a temeiniciei sau netemeiniciei soluției pronunțate.

Din cele expuse mai sus, instanța de recurs statuează că concluziile neclare, incomplete, incerte expuse de instanța ierarhic inferioară fără a se arăta o apreciere a argumentelor invocate de reclamant constituie o nemotivare a hotărârii, iar nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

Reieșind din faptul că, erorile admise de către instanța de fond, nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul penal va dispune rejudecarea cauzei în aceiași instanță, într-un alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de fond urmează să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil, și, în dependență de probele acumulate, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate.

În conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 2), lit. d) CPP, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Penitenciarul nr.18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 21 iunie 2023.

Se casează încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 21 iunie 2023, prin care a fost admisă cererea avocatului Roman Medeleanu în interesele condamnatului ***** privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în temeiul art. 92 Codul penal.

Se remite cauza cu privire la examinarea cererii avocatului Roman Medeleanu în interesele condamnatului ***** privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în temeiul art. 92 Codul penal, la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul Silvia Cecan

Judecătorul Liubovi Brînza

Judecătorul Ecaterina Palanciuc